

conflict geen directe rol; zij kunnen de theorie van het afgepaste antwoord derhalve niet aantasten.

De redenering lijkt op het eerste gezicht steekhoudend, maar is dit bij nadere beschouwing niet. In mijn artikel heb ik mij beperkt tot nucleaire wapensystemen, die in de periode juni 1967 - juni 1968 een nieuwe ontwikkeling doormaakten. Hiertoe behoorden o.m. de anti-raketverdedigingssystemen van de VS en de SU. Op basis van deze ontwikkelingen heb ik de genoemde hypotetische stelling ontwikkeld. Dit wil niet zeggen dat deze stelling minder solide zou zijn, indien ook andere luchtverdedigingssystemen mede in beschouwing waren genomen.

In West-Europa hebben de NAVO-partners t.b.v. de luchtverdediging een gordel van grond-lucht geleidewapensystemen aangelegd. Eén van de hierin gebruikte systemen is de NIKE. Dit systeem is van oorsprong een afweermiddel tegen vliegtuigen. Sinds 1965 is het echter

technisch mogelijk het systeem geschikt te maken als punt-verdedigingsmiddel tegen raketten, die onder een relatief vlakke hoek binnenkomen (Anti Tactical Ballistic Missile capability). Hoewel de mogelijkheden erg beperkt zijn, wordt hiermee het NIKE-systeem geplaatst in de categorie anti-raketverdedigingssystemen. In hoeverre het systeem technisch nog verder kan worden verbeterd kan ik niet beoordelen; het is evenwel in theorie mogelijk zodanige modificaties aan te brengen, dat het systeem een sterk verbeterde afweermogelijkheid tegen raketten biedt. Dergelijke modificaties zie ik als „verdere verbeteringen van een anti-raketverdedigingssysteem” in de zin van mijn stelling. Verbeteringen van de ATMB-capability van het NIKE-systeem in West-Europa zal zeker van sterke invloed zijn op het gebruik van tactische kernwapens. Dit betekent een aantasting van de flexible-responsetheorie; quod erat demonstrandum.

J. G. ELKERBOUT, Luitenant-Kolonel
van de Koninklijke Luchtmacht

Uit de vakpers

Ontwapening en wapenbeheersing

In nr 7 van de Internationale Spectator is het Strategisch jaaroverzicht 1968 van het Institute for Strategic Studies te Londen opgenomen.

Na een korte inleiding laat men de volgende landen c.q. gebieden de revue passeren: de VS, West-Europa, Oost-Europa, de Sovjet-Unie, de Middellandse Zee, het Midden-Oosten, het Indische Subcontinent, China, Afrika.

Het jaaroverzicht wordt afgesloten met een samenvatting van de belangrijkste activiteiten en gebeurtenissen op het gebied van ontwapening, wapenbeperking en wapenbeheersing. Hierbij wordt opgemerkt dat m.b.t. ontwapeningsvraagstukken, evenmin als in 1967, opzienbarende resultaten werden geboekt, dit in tegenstelling tot de problematiek van de wapenbeheersing, waarbij, aldus het jaaroverzicht, wel positieve vorderingen werden gemaakt.

Non-proliferatieverdrag (NPV)

Begin 1968 bereikten de VS en de SU overeenstemming over de uiteindelijke tekst van het NPV die aan de ontwapeningsconferentie in Genève werd aangeboden. Deze tekst werd met slechts enkele amendementen van de Ontwapeningsconferentie op 12 juli 1968 door de Algemene Vergadering van de VN goedgekeurd. Het verdrag treedt echter pas in werking zodra de drie deelnemende kernwapenlanden, nl. de VS, de SU en Engeland, alsmede een veertigtal andere naties het verdrag hebben getekend. Behalve Frankrijk en China hebben India, Pakistan, Japan, West-Duitsland, Israël, Australië, Zuid-Afrika, Brazilië en Argentinië het verdrag nog niet ondertekend. Ondanks het feit dat de VS en Engeland hebben gepoogd tegemoet te komen aan de bezwaren van een aantal landen, o.a. op het gebied van commerciële spionage en veiligheidsgaranties (aan de niet-nucleaire landen), heeft o.a. West-Duitsland, wel-

licht mede onder invloed van de Russische inval in Tsjecho-Slowakije het verdrag nog niet ondertekend.

Mede om de genoemde landen te bewegen tot ondertekening van het verdrag werd in juni in de veiligheidsraad een resolutie aangenomen, waarin wordt erkend dat dreiging met, of gebruik van, kernwapens een situatie zou doen ontstaan, die de veiligheidsraad zou dwingen op te treden. Een en ander betekent echter geen volledige garantie en valt binnen de normale verantwoordelijkheden van de Raad. In hetzelfde licht dient ook de wens van de SU te worden gezien te gaan praten over beperking van het strategische-raketten-systeem.

Beide activiteiten moeten worden gezien als een poging de zg. „near nuclear”-landen te doen besluiten het NPV te ondertekenen. Deze pogingen van de drie kernwapenlanden krijgen een duidelijk reliëf tegen de achtergrond van de bezwaren die de niet-nucleaire landen eind augustus 1968 tijdens de in Genève gehouden conferentie aan de orde hebben gesteld. Hierbij werd in het bijzonder aangedrongen op het nemen van verdere maatregelen m.b.t. nucleaire ontwapening, het geven van veiligheidsgaranties en het verlenen van steun bij de toepassing van kernenergie in de industrie. Op deze conferentie nam West-Duitsland onder de niet-nucleaire landen een belangrijke plaats in. De ontevredenheid concentreerde zich voornamelijk op het feit dat de grote kernwapenmachten in de Ontwapeningsconferentie een dominerende rol spelen. Een en ander bleek weer duidelijk tijdens de in september gehouden Algemene vergadering van de VN, waarin werd aangedrongen op uitbreiding van de Conferentie.

Beperkt kernstopakkoord (BKA)

In juli 1968 hebben zowel Engeland als de SU een verklaring uitgegeven inzake ontwapening, wapenbeheersing en controle. In de Russische verklaring waarin o.a. het kernstopakkoord, de beperking van kernwapens

en strategische raketten en een stop op de chemische en biologische oorlogvoering aan de orde werden gesteld bleken echter geen nieuwe gezichtspunten aanwezig te zijn, uitgezonderd wellicht de algemene bereidheid van de SU om over ontwapening te spreken. Het Britse voorstel van 17 juli ging met concrete voorstellen in op twee in de Russische verklaring opgenomen punten, nl. het kernstopakkoord, inbegrepen de ondergrondse proefexplosies, en de stop op chemische en biologische oorlogvoering. T.a.v. de inspecties stelde Engeland voor een internationaal comité op te richten dat inspecties zou uitvoeren indien een 5:2-meerderheid van oordeel zou zijn, dat er sprake was geweest van een „prima facie” m.b.t. de schending van het verdrag. Ook werd een concrete regeling voorgesteld om de ondergrondse proefexplosies te beperken. Een door het Stockholm International Peace Research Institute (SIPRI) uitgebracht rapport over de thans beschikbare waarnemings-technieken voor ondergrondse proeven heeft aan de discussies op dit punt een nieuwe impuls gegeven.

Chemische en biologische wapens

Met dit voorstel heeft Engeland getracht het Protocol van Genève van 1925 uit te breiden en te verbeteren. Als eerste stap werd een poging ondernomen een onderscheid vast te stellen tussen chemische en biologische wapens. M.b.t. de biologische wapens werd voorts een direct ingaand verbod op productie en bezit van dit soort wapens voorgesteld. Beide voorstellen ontvingen veel bijval. Een rapport van de VN inzake de chemische en biologische wapens is, overeenkomstig het in oktober 1967 uitgebrachte rapport inzake kernwapens, inmiddels in januari 1969 gereedgekomen.

Vreedzaam gebruik van de zeebodem

Ook dit punt is opgenomen in de eerdergenoemde Russische verklaring. Aangezien er aanwijzingen zijn dat de grote mogendheden hun onderzoek richten op het gebruik van de zeebodem voor het installeren van „mobile sea-bed systems” voor kernwapens was het noodzakelijk hierop in internationaal verband te reageren. Het nemen van gecoördineerde maatregelen wordt echter bemoeilijkt door het verschil in uitleg, dat wordt gegeven aan de Conventie van Genève van 1958. Ook het rapport van de ad-hoccommissie, die op voorstel van Malta werd ingesteld, gaf een onvoldoende basis voor constructief overleg. Alhoewel alle landen steun verlenen aan de gedachte de zeebodem uitsluitend voor vreedzame doeleinden te gebruiken werd nog geen overeenstemming bereikt. Besloten werd dit probleem door een „Commissie van 42 landen” verder te laten bestuderen en daarna de secretaris-generaal van de VN te adviseren welke stappen moeten worden genomen.

Wederzijdse beperking van de strijdkrachten in Europa

In het slotcommuniqué van de NAVO-Ministerraad te Reykjavik werd de wens uitgesproken met de SU te komen tot onderhandelingen over wederzijdse vermindering van de strijdkrachten in Europa. Hierdoor zou het handhaven van de veiligheid op een lager niveau en met beperkte kosten kunnen worden gerealiseerd. Dit onderzoek, dat binnen de NAVO reeds eerder had plaatsgevonden (o.a. in aansluiting op het zg. Harmel-rapport), zou dienen om met de Warschau-Pactstaten tot een dialoog te geraken. Op dit voorstel aan de Oosteuropese landen, ook hunnerzijds met dergelijke

studies te beginnen, werd nog niet op positieve wijze gereageerd.

Het belangrijkste probleem bij de wederzijdse beperking van de strijdkrachten ligt op het gebied van inspectie en verificatie. Ten einde hierin enige ervaring op te doen, vond in de tweede helft van 1968 in Engeland een oefening „First Look” plaats, waaraan door Engelse en Amerikaanse teams werd deelgenomen. De bij deze inspectie en verificatie toegepaste technieken liepen uiteen van eenvoudige visuele waarneming tot het gebruik van elektronische opsporingsapparatuur, gebaseerd op waarneming van hitte, geluid en trillingen. Alhoewel deze oefening was beperkt tot de controle op conventionele strijdkrachten, lijkt het zeer wel mogelijk dat de hierbij opgedane ervaringen ook voor controle van andere overeenkomsten kunnen worden toegepast.

Wapenleveranties

In het kader van de beperkingen op wapenleveranties werd door Denemarken een voorstel inzake registratie van internationale wapenleveringen ingediend. Als gevolg van de gecompliceerdheid van de voorgestelde maatregelen, de moeilijke praktische uitvoerbaarheid en het beperkte effect op de wapenleveranties heeft dit voorstel de Algemene vergadering van de VN niet bereikt. De noodzaak van een sluitende internationale regeling wordt echter nog eens bevestigd door de in het jaaroverzicht aangehaalde voorbeelden van het embargo op de Franse wapenleveranties aan Israël en de illegale wapenleveringen door een Zwitserse onderneming aan Nigeria, Biafra en Zuid-Afrika.

„Disarmament and arms control”, in „Internationale Spectator”, 8 april 1969

J. P. H. VAN VALDEREN, Maj. Cav.

Hoe staat Amerika momenteel tegenover Europa?

Tijdens de Amerikaanse verkiezingscampagne in 1968 hadden de Republikeinen veel kritiek op de buitenlandse politiek en het defensiebeleid van de regering Johnson. Ofschoon dit van de regering Nixon nu een duidelijk andere koers mocht doen verwachten, zijn er toch vele motieven die aan deze verwachting de nodige zekerheid ontnemen.

De uitgangsbasis voor de regering Nixon

Schr. schildert deze als niet erg rooskleurig door erop te wijzen, dat:

- ingrijpende wijzigingen in de machtsverhouding tussen uitvoerende en wetgevende macht in de VS op korte termijn nauwelijks zijn te verwezenlijken;
- v.w.b. de problematiek op buitenlands gebied, Nixon toch altijd nog met de erfenis uit het verleden zit;
- optimistische VS-regeringsplannen om financiële redenen wellicht onuitvoerbaar zullen zijn, omdat de oplossing van de enorme binnenlandse problemen veel geld zal vragen;
- Nixon zal moeten samenwerken met een congres waarin de democraten de meerderheid hebben;
- in Europa nationale belangen zich steeds meer ver-

zetten tegen een geïntegreerd werken aan projecten van wereldorde.

De problemen van de regering Nixon

Vervolgens duidt schrijver op acht probleemgebieden van de regering Nixon. Tussen de regels door wil hij zeggen dat er nog heel wat factoren zijn die Amerika's aandacht van Europa afleiden.

1. Vrede in Vietnam

Ofschoon het voor de hand ligt dat Nixon aan deze opgave een hoge prioriteit zal toekennen omdat een spoedig resultaat zowel zijn binnen- als buitenlandse politiek in gunstige zin zal beïnvloeden, twijfelt schr. aan een snelle afronding van het Parijse vredesoverleg: Hanoi zal hooguit op grond van een verslechtering van de militaire situatie — waarvan echter niets blijkt — daaraan meewerken. En zelfs al zou in Parijs een snel resultaat worden bereikt, dan nóg is het daadwerkelijk terugtrekken van de Amerikaanse troepen uit Vietnam een kwestie van véél tijd. De beoogde kostenbesparing zou dan ook nauwelijks opzienbarend zijn. Hooguit zouden de politieke consequenties direct voelbaar worden, omdat Nixon toch als de vredesbrenger zou worden gezien, zelfs ondanks een eventueel oneervolle aftocht uit Vietnam.

2. Isolationistische stemming

Vietnam heeft in de VS een zodanige tweedracht gezaid, dat de toekomstige inzet van de krijgsmacht in een ander conflict gemakkelijker als een nieuw Vietnam zal worden beschouwd. Niemand kan ontkennen, dat er zich in de VS een bepaalde isolationistische tendens manifesteert. En al komt die voort uit hun Aziatische ervaringen, het ligt toch voor de hand, dat ook de opinie van de Amerikanen t.a.v. Europa door deze tendens zal worden beïnvloed.

3. Het Nabije Oosten

Schr. citeert Nixon, die — in een interview gevraagd naar het deel van de wereld, dat hij na Vietnam als het grootste spanningsveld beschouwt — het Nabije Oosten als zodanig aanwijst.

4. De „strategische bipolariteit”

Het onder punt 3 gestelde zou de indruk kunnen wekken, dat Amerika's politieke denken veel meer is gericht op het „multipolaire” wereldtoneel en minder op de strategische situatie tussen de twee tegenpolen: VS en SU. Schr. vestigt daarom toch nog eens de aandacht op het volgende. De huidige Amerikaanse minister van defensie Laird deed in voorgaande jaren (in zijn diverse belangrijke functies in commissies van het Huis van Afgevaardigden) reeds uitspraken, waarin hij de these van de nucleaire pariteit (VS-SU) verwierp en vocht voor een Amerikaans overwicht aan defensieve en offensieve wapens, een beter antiraketsysteem, de aanleg van atoomschuilcellen, de versterking van het nucleaire duikbootwapen, en de versnelde ontwikkeling van ruimtewapens. Ook zijn voorganger Clifford wees nog aan het einde van zijn ambtstermijn op de gevaarlijke groei van het aantal Russische ICBM's.

5. Binnenlandse politiek

Ook nú, zegt schr., is Laird zich echter bewust van de kritieke nationale begroting. Nog onlangs vertolkte hij

Nixons mening toen hij zei: ook deze regering wordt geconfronteerd met een begroting, waarin om elke beschikbare dollar zal worden gevochten voor óf onderwijs, óf sociale wetgeving, óf gezondheidszorg, óf krot-opruiming, óf misdaadbestrijding, óf defensie. Bovendien wijst schr. op de relatieve verbetering van de levensomstandigheden die heeft geleid tot verscherping van het rassenbewustzijn; op de problemen als gevolg van de voortschrijdende urbanisering en niet in het minst op de inflatoire ontwikkeling in het land. Schr. meent dus, dat er ook financieel gezien in Amerika wellicht weinig aandacht voor Europa mag worden verwacht.

6. Bewapeningscontrole en ontwapening

Schr. wijst m.b.t. dit punt enerzijds op recente uitspraken van zowel Russische als Amerikaanse topfunctionarissen, anderzijds op het uitstel van de geplande bilaterale ontwapeningsgesprekken als gevolg van de Sovjet-invasie in Tsjecho-Slowakije. Hij concludeert, dat er op het gebied van ontwapening en controle in feite nog steeds geen werkelijk gesprek op gang is gekomen, laat staan enig resultaat is bereikt. Op het gebied van stabiele vrede valt er voor Europa momenteel dan ook niet bepaald te juichen.

7. NAVO

De regering Nixon wordt geconfronteerd met een aantal wereldproblemen, die door de Sovjet-invasie in Tsjecho-Slowakije nauwelijks zijn gewijzigd. Hooguit acht schr. de cohesie binnen de NAVO wat sterker te zijn geworden. In elk geval, zo constateert hij, overwoog in augustus 1968 binnen de NAVO niemand „iets terug te doen”, en waarschuwden alle commentatoren voor een „overdreven reactie” die het klimaat Oost-West zou kunnen verslechteren. Wel kwamen de NAVO-partners ertoe de defensiebemoeiingen te stoppen, de Middellandse-Zeevloot te versterken en t.a.v. „randgebieden” waarschuwende taal te laten horen aan het adres van Rusland. Schr. wil dan ook wel toegeven dat de afschrikingsgedachte binnen de NAVO weliswaar enigermate aan geloofwaardigheid heeft gewonnen, maar hij vraagt zich toch af hoe lang dit zal doorwerken en wanneer het onderlinge geruzie weer zal worden hervat. Hij wijst m.b.t. de NAVO ook op het vigerende Amerikaanse streven om de militaire uitgaven in Europa te besnoeien en op de felle Sovjet-reactie tegen de recente „verscherpte” NAVO-lijn. In het voorname raakvlak „NAVO” kan schr. dan ook weinig hoopgevends ontdekken voor de relatie Amerika-Europa.

8. Ontspanning

Schr. vestigt in dit verband de aandacht op:
— de felle Sovjet-campagne tegen West-Duitsland eind 1968/begin 1969, in een poging dit land politiek te isoleren;
— de Russische bereidheid daarentegen Frankrijk in de afgelopen jaren economisch en diplomatiek te steunen in zijn streven naar onafhankelijkheid;
— de recente, van bereidwilligheid getuigende Sovjethouding in het Nabije Oosten.
Hij concludeert dan ook dat reeds kort na „Tsjecho-Slowakije” de diverse nationale opvattingen m.b.t. de ontspanningspolitiek nauwelijks bleken te zijn gewijzigd. Iedereen was even „in de rouw” geweest, maar het „verkeersongeluk” had kennelijk geen doden gekost.

De Sovjet-interventiedoctrine

In zijn betoog refereert schr. aan een analyse van deze doctrine door minister Wehner, waaraan naar zijn mening binnen en buiten de Bondsrepubliek te weinig aandacht is geschonken. Hij vraagt zich namelijk af, of de voorstanders van een verdergaande ontspanningspolitiek niet blind zijn voor de mogelijkheid, dat deze doctrine ook kan zijn bedoeld om t.z.t. interventie in 3 andere categorieën van conflicten te rechtvaardigen: a. ter ondersteuning van zg. nationale bevrijdingsoorlogen;

b. tegen communistische staten die er een door Moskou niet onderschreven nationale politiek op na houden; c. tegen de Bondsrepubliek, onder het motto dat deze interventie zou geschieden op basis van het verdrag van Potsdam.

Tegenover politicologen en sociologen die deze veronderstelling afdoen als ideologisch geklets in een tijd van duidelijke liberaliseringstendensen binnen het communistische kamp, wil schr. er dan toch op wijzen, dat de Sovjet-Unie zich grote inspanningen getroost om Ruslands strategische positie te versterken, en om in het Middellandse-Zeegebied — zo niet in geheel Europa — de status quo te wijzigen.

De VS en Europa

Mét vele Europese én Amerikaanse waarnemers voorziet schr. ondanks alles toch een verandering — lees: nauwere band — van Amerika's houding t.o.v. Europa, gericht op versterking van de NAVO. Het recente bezoek van Nixon aan Europa onderschreef deze opinie en stond lijnrecht tegenover de verwaarlozing van Europa door de democratische regering Johnson.

Waarde en beperkingen van overleg

Schr. juicht deze „toenadering” toe, maar waarschuwt dan ervoor, dat deze consultatie in feite slechts een kwestie van procedure is en niet een genezende behandeling betekent voor de interne NAVO-ziekten. Het komt bij dit soort consultaties immers niet zozeer aan op gedachtenuitwisseling, als wel op de mogelijkheid tijdig invloed te kunnen uitoefenen op het nemen van besluiten, in dié zin dat de geconsulteerde (zwakkere) natie haar belangen gewaarborgd weet, vóórdat zij voor een fait accompli wordt gesteld. Aan de hand van voorbeelden waarschuwt schr. dan voor de gedachte als zou vóóroverleg alleen-zaligmakend zijn. Niettemin durft hij te concluderen, dat de regering Nixon zich ervan bewust is dat een verandering in de NAVO-strategie niet louter en alleen voor het Pentagon kan worden gedictieerd. Ten faveure van Amerika beklemtoont schr. overigens nog eens de verdeeldheid onder de West-europese NAVO-partners, die het Amerika wel bijzonder moeilijk maakte (en maakt) zaken met hen te doen.

Toekomst

In dit verband spreekt hij de hoop uit, dat het begrip „Europese eenheid” werkelijkheid zal worden en geen synoniem blijft voor onoverwinnelijke problemen en nationale krachtpatserij. Hij grondt die hoop op de verwachting dat Amerika in zijn contacten met de Sovjet-Unie standvastiger zal optreden en in zijn overleg met zijn Europese bondgenoten meer openheid en begrip zal tonen. Uiteindelijk, zo meent schr., zou dit wellicht kunnen leiden tot nieuwe inzichten binnen de

NAVO en tot oplossingen voor problemen als de kernwapencontrole, de vrede in het Nabije Oosten en vooruitgang op de weg naar Europese eenheid.

„Europa aus amerikanischer Sicht”, door H. Speier, in „Wehrkunde”, april 1969 J. C. M. KNOL, Maj. Inf. (gsb)

Doelmatiger stafprocedures in Sovjet-staven

Ook in de Sovjet-Unie wordt blijkens de publikaties in de militaire vakliteratuur veel belang gehecht aan adequate stafprocedures als hulpmiddel bij de bevelvoering in het moderne gevecht. Het snel en doelmatig functioneren van de staven in gevechtssituaties waarbij — mede als gevolg van de inzet van tactische kernwapens — de kansen plotseling kunnen keren, is een zaak waaraan zowel tijdens de opleiding als gedurende oefeningen veel aandacht wordt besteed. Meer dan 25% van de Russische officieren heeft een opleiding genoten, die hierop is gericht. Bovendien werden enkele honderden officieren uit de overige Warschau-Pactlanden opgeleid.

Tijdens oefeningen worden de stafofficieren geconfronteerd met niet al te eenvoudige situaties en er worden oplossingen van hen verlangd, die blijf geven van verbeeldingskracht. Daartoe wordt — waar mogelijk — het verloop van een oefening volgens een vastgesteld draaiboek vermeden.

Tijdens oefeningen krijgen de commandant en zijn staf de gelegenheid elkaar goed te leren kennen; de bezetting van staffuncties wordt dan veelal onderling gewisseld. Het selectief verwerken van de berichtenstroom, het verspreiden van werkelijk noodzakelijke gegevens naar het hogere, het nevensgeschikte en het lagere niveau, het opstellen van duidelijke rapporten, het ontwikkelen van het vermogen tot snelle besluitvorming, waaraan efficiënt en goedlopend stafwerk ten grondslag ligt, zijn alle aspecten die bij deze oefeningen de nodige aandacht krijgen.

Tijd is de kritieke factor in het stafproces. Daarom worden de procedures ook voornamelijk daaraan gerelateerd. In tegenstelling tot de in de Tweede Wereldoorlog gebezigde methoden, waarbij de commandant het gevecht vanuit een vooruitgeschoven waarnemingspost leidde, zijn de tactische hoofdkwartieren, van waaruit de commandant thans het gevecht leidt, mobiel gemaakt en voorzien van moderne communicatiemiddelen. Deze stellen de commandant in staat zich snel te verplaatsen en gedurende deze verplaatsing het contact met zijn eenheden en de andere echelons te blijven onderhouden. De computer wordt, zij het nog niet overal, gebruikt als hulpmiddel bij het oplossen van vraagstukken, zowel op operationeel als op administratief gebied.

Aan stafbezoeken wordt grote waarde gehecht, niet slechts om andere, meestal lagere, staven te doen profiteren van de vakkennis en de achtergrondkennis van de bezoekende stafofficieren, maar ook om de bezoekende stafofficier kennis te doen nemen van in de praktijk gegroeide methodes.

Het voorgaande betekent echter niet, dat de Russische staven niet zouden worden geplaagd met de papierstroom, die ook in staven van andere landen een niet onbekend verschijnsel is. Een steekproef in een hoofdkwartier toonde aan, dat van de documenten die in vier maanden werden vervaardigd 45% in het archief werd

opgeborgen, 38% na gereedkoming werd vernietigd en 16,5% werd verzonden naar de parate troepen. Op tal van punten worden echter verbeteringen aangebracht, waarbij met name wordt gelet op te ver gaande detaillering en het voorkomen van doublures.

De militaire leiders van de SU zien in, dat de noodzaak tot snelle besluitvorming in het moderne gevecht gebiedende eisen stelt aan de stafprocedures.

„Operational efficiency in Soviet staffs”, door Col. T. R. Borman, in „Military Riview”, maart 1969.

A. SCHOLTS, Maj. Inf. (gsb)

Tankschieten bij nacht

Het is nog niet zo lang geleden dat tankgevechten bij het vallen van de duisternis eindigden. De moderne techniek heeft het echter mogelijk en noodzakelijk gemaakt het tankgevecht bij nacht te voeren. Hiertoe is het nodig te kunnen waarnemen en schieten. De werking van het oog is bij daglicht anders dan bij nacht. Daardoor moet men een half uur in het duister zijn voordat het volle gezichtsvermogen is hersteld. Bij het waarnemen moet men naast het doel kijken (ongeveer 4 m per 25 m) om een duidelijk beeld te krijgen. De waarnemingsmogelijkheden worden verder bepaald door astronomische, meteorologische en terreinomstandigheden. Het is nog niet gelukt deze mogelijkheden voor praktische doeleinden exact uit te drukken.

Het natuurlijke (rest)licht is bij nacht meestal slechts voldoende voor waarneming op korte afstand. Kunstmatige verlichting verbetert de waarnemingsmogelijkheden. Het verraadt dikwijls de eigen opstellingen, of in ieder geval de aanwezigheid, en de verblinding maakt een nieuwe periode van adaptie van het oog nodig. Infraroodbelichting vertekent het doel en wordt nadelig beïnvloed door stof, regen en sneeuw. Een nadeel voor de cavalierist is dat bij het gebruik van de IR-schijnwerper de motor van de tank moet lopen. Bij het schieten ligt de grote moeilijkheid in het overbrengen van de correcties van de tankcommandant (de waarnemer) op de vuurmond d.m.v. de schutter, die immers het doel in zijn richtkijker moet krijgen. Omdat het schatten van afstand en snelheid bij nacht moeilijk is, kan werkzaam vuur meestal slechts op afstanden kleiner dan 1000 m worden afgegeven. Lichtgranaten vergemakkelijken het afstand schatten, de waarneming, de plaatsbepaling van het doel en de aanslag van het schot. Bij gebruik van IR-licht wordt de schutter gehinderd door vorming van een halo. Daarom verdient het aanbeveling het doel vanaf een ander voertuig te laten beschijnen. Ook dient te worden overwogen een radar aan een IR-lichtbron te koppelen. Als de radar heeft vastgesteld dat het doel binnen IR-schijnwerperafstand is, kan deze worden ontstoken en een schot worden afgegeven.

Omdat schieten en verlichting vijandelijk reacties uitlokken, dient de tankbemanning technisch en tactisch grondig te worden geschoold. Technisch v.w.b.:

— richten bij nacht;

— het laden en het uiteennemen van wapens en verbindingsmiddelen in de toren;

— waarneming met steeds kortere belichting van het doel;

— corrigeren en vuur leiden;

— stelling veranderen en het gebruik van de verlichtingsmiddelen.

Tactisch ligt de nadruk op de oefening van pelotons- en eskadronscommandanten, die de verlichting, het vuur en de verplaatsing moeten coördineren.

Het schieten — zowel bij dag als bij nacht — is de wezenlijke functie van de tank. In alle legers begint zich weer een voorkeur te manifesteren voor zichtbaarheid boven IR-licht, omdat het eerste meer mogelijkheden en minder last oplevert. De ontwikkeling van helderheidsversterkers zal de invloed van de tank in het nachtgevecht nog doen toenemen.

„Le tir de nuit des blindés”, door E. Leroux en C. Helie, in „l'Armée”, maart 1969

J. J. M. ANTONIETTI, Lt.-Kol. GS

Het tankregiment

Inzet van tactische kernwapens alleen brengt geen beslissing op het gevechtveld. Het effect moet worden uitgebuit om te verhinderen dat de vijand zich van de schok herstelt en zich reorganiseert. De gevechtstank is hiertoe het meest geschikt. Zijn pantser beschermt tegen projectielen en vermindert de stralings-effecten. Snelheid en vuurkracht stellen hem tot snel ingrijpen in staat en maken het hem mogelijk de vijandelijke tanks met succes te bestrijden. Ook wanneer geen kernwapens worden gebruikt blijft het tankregiment de belangrijkste organisatie die de beslissing kan afdwingen. De tank is nog steeds een compromis tussen vuurkracht, snelheid en bescherming. Nu met de invoering van het projectiel met holle lading geen enkele pantsering afdoende bescherming biedt, heeft ook Frankrijk gezocht naar een grotere beweeglijkheid, mede als middel om de tank minder kwetsbaar te maken. Het resultaat is de AMX30. Deze tanks zullen in een nieuwe organisatie worden ondergebracht, uitgaande van een standaardbrigade.

In het tankregiment van de „divisie-67” is de tanksterkte gelijk aan die van de „divisie-59”. Ten einde echter een grotere soepelheid in het gebruik te verkrijgen, is de organisatie binnen het regiment sterk veranderd. Het regiment heeft het gebruikelijke staf- en verzorgingseskadron en telt voorts 4 tankeskadrons en 1 eskadron gemechaniseerde infanterie. De tankeskadrons bestaan uit 4 tankpelotons. Het infanterieskadron telt eveneens 4 pelotons. Deze maakten voordien deel uit van de tankeskadrons. Het tankpeloton bestaat nu echter nog maar uit 3 tanks, evenals dit bij de Britten en Russen het geval is. Het tankregiment telt nu, evenals voorheen, 54 tanks, maar het totale aantal voertuigen werd teruggebracht van 247 tot 218. Eertijds kon een pelotonscommandant enigszins manoeuvreren, omdat hij over 2 groepen beschikte. Mét zijn jeep heeft hij ook deze mogelijkheid ingeleverd. Het is thans de eskadronscommandant die manoeuvreert, de pc behoeft slechts in de bevolen richting te gaan.

„Le Régiment de Chars de bataille”, door C. de Montaudouin, in „l'Armée”, maart 1969

J. J. M. ANTONIETTI, Lt.-Kol. GS